

Vlaamse Regering

VOORONTWERP VAN DECREET HOUDENDE INSTEMMING MET HET
SAMENWERKINGSAKKOORD TUSSEN DE FEDERALE STAAT EN DE GEWESTEN VAN 3
DECEMBER 2009 BETREFFENDE DE INVOERING VAN HET VERDRAG INZAKE DE
VERZAMELING, AFGIFTE EN INNAME VAN AFVAL IN DE RIJN- EN BINNENVAART
ONDERTEKEND TE STRAATSBURG OP 9 SEPTEMBER 1996

MEMORIE VAN TOELICHTING

1. Algemene toelichting

In 1990 werd er binnen de Centrale Commissie voor de Rijnvaart (CCNR) een werkgroep belast met het onderzoek van de problematiek van scheepsafval in de Rijnvaart. Deze werkgroep heeft een aantal conclusie getrokken ten aanzien van deze problematiek:

- het zoek van een oplossing dient te gebeuren in een internationaal kader;
- voor de verschillende soorten vast en vloeibaar afval dienen er specifieke afgifteconcepten te worden uitgewerkt;
- alle bij het vervoer betrokkenen dienen aan de oplossing van de problematiek mee te werken en dienen aansprakelijk te worden gesteld in overeenstemming met het voordeel dat zij bij het vervoer over water hebben;
- de financiering van de afgifte van afval dient principieel te voldoen aan het principe "de vervuiler betaalt";
- de financiering van de afgifte van olie- en vethoudend scheepsbedrijfsafval dient bij voorkeur voorafgaand en op indirecte wijze te gebeuren.

Er werd voor gekozen om deze beginselen in een op zichzelf staand internationaal verdrag vast te leggen, wat geleid heeft tot het afsluiten van het "Verdrag inzake de verzameling, afgifte en inname van afval in de Rijn- en binnenvaart", verder het Verdrag genoemd. Het Verdrag werd op 9 september 1996 te Straatsburg ondertekend door België, Duitsland, Frankrijk, Luxemburg, Nederland en Zwitserland.

Het Verdrag is een zogenaamd gemengd verdrag, aangezien zowel federale als gewestelijke bevoegdheden door het Verdrag worden geraakt. De Werkgroep "Gemengde Verdragen" (WGV) heeft, als adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB), in zijn vergadering van 14 mei 1996 het gemengde karakter

van het Verdrag erkend. De bekrachtiging van het Verdrag door België heeft dan ook plaatsgevonden door de instemming met het Verdrag door de Federale overheid en de Gewesten. Voor Vlaanderen is dit gebeurd op grond van het "decreet van 9 mei 2008 houdende instemming met het Verdrag inzake de verzameling, afgifte en inname van afval in de Rijn- en binnenvaart, aangenomen in Straatsburg op 9 september 1996 door de Centrale Commissie voor de Rijnvaart, alsmede met zijn bijlagen 1 en 2 en de bij bijlage 2 behorende aanhangsels I tot en met V". Voor de artikelsgewijze bespreking van de bepalingen van het Verdrag wordt dan ook verwezen naar de Memorie van Toelichting bij instemmingsdecreet met het Verdrag.

Aangezien er sprake is van een gemengd verdrag en er voor de toepassing van de bepalingen van het Verdrag een samenwerking tussen de Federale Staat en de Gewesten noodzakelijk is, werd het wenselijk geacht een samenwerkingsakkoord op te stellen. De besprekingen hieromtrent hebben geresulteerd in het "samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Gewesten betreffende de uitvoering van het Verdrag inzake de verzameling, afgifte en inname van afval in de Rijn- en binnenvaart ondertekend te Straatsburg op 9 september 1996", verder aangehaald als het Samenwerkingsakkoord. Voor de inhoudelijke bespreking van dit Samenwerkingsakkoord wordt er verwezen naar punt 2 van deze Memorie van Toelichting.

Het Samenwerkingsakkoord werd door de Vlaamse Regering goedgekeurd op 12 december 2008. De beslissing van de Vlaamse Regering betrof eveneens de aanduiding van de bevoegde ministers die in naam van de Vlaamse Regering het Samenwerkingsakkoord zouden ondertekenen. Hierna hebben in de loop van 2009 ook de federale overheid, het Brussel Hoofdstedelijk Gewest en het Waalse gewest hun goedkeuring aan het Samenwerkingsakkoord verleend.

Het Samenwerkingsakkoord werd op 3 december 2009 ondertekend.

Ondertussen heeft de Belgische delegatie, als laatste van de ondertekenende partijen, op 22 september 2009 de Belgische ratificatie-instrumenten bij de Secretaris-Generaal van de Centrale Commissie voor de Rijnvaart neergelegd. Dit heeft ertoe geleid dat het Verdrag op grond van artikel 18 van het Verdrag op 1 november 2009 in werking is getreden.

Het Samenwerkingsakkoord treedt met terugwerkende kracht in werking op 1 november 2009, gelijktijdig met het Verdrag.

2. Toelichting bij de inhoud van het samenwerkingsakkoord

Het Samenwerkingsakkoord regelt in eerste instantie welke bepalingen van het Verdrag behoren tot de bevoegdheden van de partners van het Samenwerkingsakkoord, zijnde de Federale overheid, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De gewestelijke bevoegdheden zijn opgenomen in artikel van het Samenwerkingsakkoord. Het gaat hierbij onder meer om bevoegdheden inzake:

- de regelingen voor de financiering van en de inname en de verwijdering van olie- en vethoudend scheepsbedrijfsafval, huisvuil en ladingresten;

- het aanduiden van een bevoegde instantie die instaat voor het aanleveren van de nodige informatie aan het Nationaal Instituut met betrekking tot de hoeveelheden afgeleverd afval;
- het voorzien van een verbod tot het lozen van bepaalde afvalstoffen in het oppervlaktewater;
- het voorzien van voldoende ontvangstinrichtingen voor scheepsafvalstoffen;
- het vaststellen van de rechten en verplichtingen van de schipper, vervoerder, opdrachtgever en landingontvanger;
- de inbreuken op de bepalingen die onder haar bevoegdheden vallen.

Verder regelt artikel 4 van het Samenwerkingsakkoord de bevoegdheden die bij de Federale overheid liggen. Een van de verantwoordelijkheden die hier bij de federale overheid wordt gelegd is het dragen van de kosten van het Internationaal Verevenings- en Coördinatieorgaan en van de Conferentie van Verdragsluitende Partijen die op België rusten.

In tweede instantie wordt er in het Samenwerkingsakkoord de aanduiding van het Nationaal Instituut geregeld. Artikel 5, §1, van het Samenwerkingsakkoord wijst deze taak toe aan het Instituut voor het Transport langs de Binnenwateren (ITB). De tweede paragraaf van hetzelfde artikel regelt de taken van het ITB, zoals het ontvangen van de verwijderingsbijdrage, het registreren van de totale som van de geheven bijdragen, ...

Paragraaf 3 stelt dat de uitvoering van het takenpakket van het ITB gebeurt onder het toezicht van een stuurgroep. Deze stuurgroep is samengesteld uit een vertegenwoordiging van het ITB, een vertegenwoordiging van de Federale overheid, een vertegenwoordiging voor elk van de gewesten, een vertegenwoordiging van de binnenvaartsector en een vertegenwoordiging van de opdrachtgevers van de ontvangstinrichtingen voor inname van olie- en vethoudend scheepsbedrijfsafval. De stuurgroep stelt haar eigen huishoudelijk reglement op en bepaalt haar eigen werkwijze.

In de vierde paragraaf wordt aangegeven door wie de bedrijfs- en administratiekosten van het ITB worden gedragen. Deze kosten worden gedragen door de gewesten, met uitzondering van de kosten van het Internationaal Verevenings- en Coördinatieorgaan en van de Conferentie van Verdragsluitende Partijen die bij de Federale overheid rusten op grond van artikel 4 van het Samenwerkingsakkoord. Verder regelt deze paragraaf hoe deze kosten dienen te worden betaald, wanneer het bedrag voor het volgende jaar wordt vastgelegd en bij uitblijven van deze vastlegging blijft het bedrag van het lopende jaar van toepassing.

De eigenlijke verdeelsleutel tussen de gewesten wordt vastgesteld in artikel 5, §5, van het Samenwerkingsakkoord. Hierin wordt vastgelegd dat het Vlaams Gewest 77% van de kosten zal dragen. De stuurgroep kan deze verdeelsleutel echter ieder jaar aanpassen voor het volgende jaar op basis van objectieve gegevens over de reële verdeling over de 3 gewesten van de activiteiten van het ITB. Ook hier geldt dat bij het uitblijven van een nieuwe verdeelsleutel de voorgaande blijft gelden.

Artikel 6 heeft betrekking op geschillen tussen de contracterende partijen. Deze geschillende zullen worden beslecht in de

Interministeriële Conferentie Leefmilieu uitgebreid met de andere betrokken ministers. Indien er binnen dit forum niet tot een oplossing wordt gekomen, wordt het geschil voorgelegd aan een rechtscollege zoals bedoeld in artikel 92bis, §§ 5 en 6, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen.

3. Artikelsgewijze bespreking van het instemmingsdecreet

Artikel 1 bepaalt dat het voorliggende decreet een gewestaangelegenheid regelt.

Artikel 2 van het decreet bepaalt dat er wordt ingestemd met het Samenwerkingsakkoord.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken,

Hilde CREVITS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur

Joke SCHAUVLIEGE